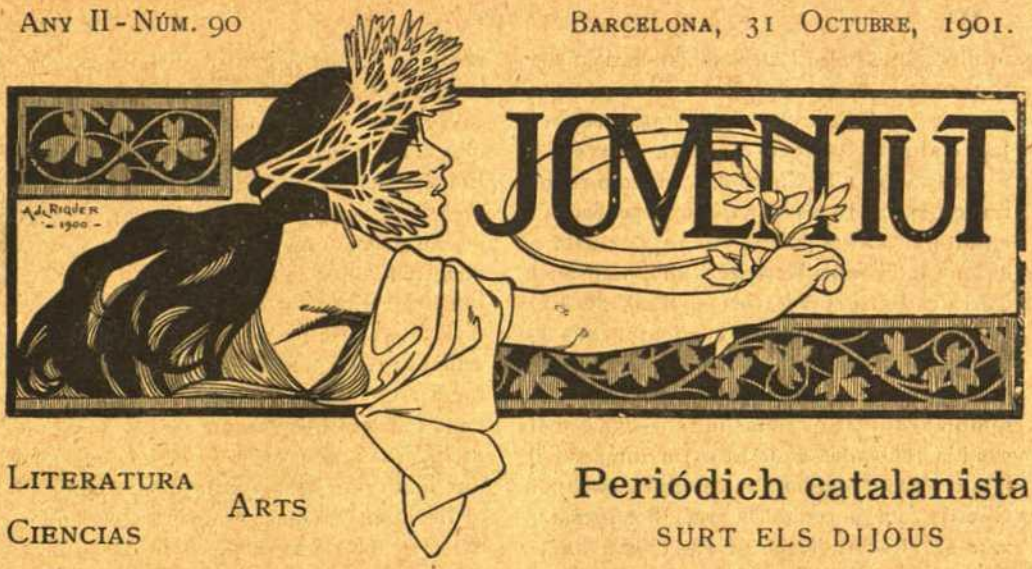
Any II - Núm. 90 Barcelona, 31 Octubre, 1901.

Literatura Arts Ciencias

Periódich catalanista

SURT ELS DIJOUS

Redacció y Administració:
Plassa del Teatre, 6, entressol.

Número corrent. . . . . 20 céntims
» atrassat, ab folletins. . 40 »
» » sense folletins. 25 »

SUMARI:

TEXT: A trench d'aygua, per F. Pujulá y Vallés.—Novas orientacions feministas, per G. Zanné.—Peralada, per Sebastiá Junyent.—Bayreuth-Munich: VI y ultim, per Joaquim Pena.—Notas d'art, per Joan Brull.—Agonia, per Victor Catalá.—Revista de revistas, per Emili Tintorer.—Consell general de representants de la «Unió Catalanista».—Novas.

GRABATS: Peralada: Capitells del claustre de Sant Domingo, croquis de S Junyent.—Agonia, ilustració del autor.

FOLLETÍ:

L'EMIGRANT, per Adriá Gual. Plech 13.
L'INSPECTOR AXEL BORG, per August Strindberg. Plech 13.

A TRENCH D'AYGUA

Vina ab mi, dona ideal, y en aqueixa groga platja que devant nostre s'ovira, un jas vull ferthi ahont el teu cos s'hi enmotlli dolsament. O tu mateixa te'l farás pera lliurarte del perill qu'entranya'l reposar en motllos fets de mans d'altres; que aixis també son las tombas. Mes jo vull que reposis y gaudeixis ensemps el sólit perfúm que'ls rehinosos pins oferirannos en la flonja safata de las brisas; la eterna remor de las onadas joganeras, y l'indesxifrable goig de la soletat fruhida á dos complementantse. Vull que acaroni ton cervell la dolsa visió del blau intens del nostre mar, per sobre del qui l'esguart s'extén tan suaument com las mans sobre'l vellut ó las cuixas satinadas de las verges; y que seguint de pensament las blancas velas fermas al lluny en l'horitzó, aprenguis á fer navegar el teu esperit pels horitzons espléndits de la vida. Vull qu'en la platja jayent aprenguis á sentirte d'aquest món, y á ésser com ella gran y senzilla, contenint el mar pel seu compte sense preocuparse de las altras que llá d'enllá del món també'l contenen; y que sentinte superior en ella, comprenguis per qué'ls tirans parlan d'Humanitat y d'Individuu no; donchs tu veurás cóm la massa groga t'es agradable als ulls, y'l gra de sorra malmetrá'ls teus peus ficantse en ta sabata. Vull que vegis cóm las onadas, al semblar furientas, ab roncas rialladas tornan al Home'ls restes dels navilis que un jorn li arrebassaren; y cóm ab eixos restes també vacilan á trench d'aygua, entre la lletosa escuma, algas llevadas del fons, y carcanadas de peixos, igual que la grisa barromera de la mort porta á lo que ja no es, al trench d'ayguas d'elements desconeguts, sens dubte á ésser joguina de la rompent...

Repenja'l teu cap aixis en mos genolls, y deixa que ab las mans jugui ab els rinxos bruns dels teus polsos. No guaytis, no, 'l paisatje que's retrata en els meus ulls: miratel

tu directament; y consent solzament, consentint molt, que te'l vagi senyalant, ja que, darrera del que s'extén enfront nostre, n'hi han d'altres d'amagats que no coneixes.

Guayta allá al lluny la vila cóm reposa tranquila á vora mar, en quina superficie s'hi enmiralla. El sol ponent la daura, y allá en el fons de la badia las ayguas semblan sanch. Terra endintre, també las oliveras ab llurs brancatjes de pau, al exil condempnadas están per las suredas qu'explota la copdicia. Y no obstant, mira la vila qué tranquila sembla: cóm las estrellas miradas d'assi baix semblan clavadas en la foscuria inmensa de la nit, y'l mar del horitzó'ns sembla pacifich. Guarda cóm, coronant la vila, la esglesia aixeca sa silueta blanca. Cóm enganyan els ulls!... Aquella blancor pura de la Grecia ¿qué s'es fet? De dol se va tenyir devant del gran negrall qu'ara pren son ropatje de bellesa; y'l casquet frigi que d'aquells heretarem, se lleva ab els colors de la vergonya devant la mascarada modernissima. Es ben mort ja Apolo, y Venus se passeja sols de nit, y d'incógnit, y á trench d'aygua pera que la rompent esborri las petjadas de sas plantas. Y ja á la llum del dia'ls que s'estiman no gaudirán may més llurs besos amorosos, y'ls veurás á parellas á las nits extendres silenciosos per las platjas. Que'l fals blancall qu'ara't senyalo aixis ho vol, y aixis tothóm ho accepta.

¿No l'has may vist aquest *tothóm?* Es una platja inmóvil de la Vida, que vista desde dalt, no li farias ni'ls febles moviments del protoplasma. Y ab tot, els grans de sorra que la forman podrian ésser quelcóm, de no haverse sumat sense conciencia y haventne fet un circul dels sumants. S'han sumat dihent: «Un, dos, tres, quatre, cinch»... y s'han perdut al bell mitj tot descontantse. Ensényals á sumar en linia recta y á dir: «Un», tot posantse la má al pit, y veurás cóm la platja's posa en moviment com las dunas de Bagur que'l vent yodat traslada de gra en gra. Aquest *tothóm* es el monstre negatiu que accepta tot quant li proposan; y vol Fatalitat, aqueixa deesa que té son joch lo mateix sobre aquest mar que sobre y dintre tot lo qu'ara'ns volta, que tot quant li proposan nohible sia.

Guayta allá arrán de las casas, quin color semblan pendre'ls grossos bastiments gronxantse com testas enmandridas ab llur espessa caballera de cordatje. Son trossos de terrer que d'ell s'apartan, y quan semblan més lliures, quan mar endins navegan, no son per'xó menys joguina de las onas, ni deixan de portar en son si la carrega d'un petit *tothóm* que també té amo, tal com l'Home que sentintse lliure vol apartarse de la societat d'esclaus sense poder jamay desferse del sacrifici que, com á salvació, en sa infantesa li inculcaren; que res hi há en aquest món—pena fa'l dirho—que navegui per l'extés mar de la Vida sense dur en son si las áncoras que l'han de esclavitzar en algún port.

Mes guayta'l mar, qu'es natural, qu'hermós! Jo voldria ésser deu ó monstre geganti pera maridarmhi; ó una broma tan sols, d'aquellas que ranejan petonejant la cresta de las onas y en son fons sepultant sa misteriosa ombra. Y fecondar las ayguas de quelcóm que s'anés engrandint més, tot atansantse á terra; quelcóm qu'al arribarhi, fentse ruixim anés á humitejar en las testas la llevor-llibertat. Y entonar l'himne gran de las cadenas fosas. Y fins morir per'atraparla, aqui á trench d'aygua, tenyint de roig la escuma, tal com el Sol al pondres darrera las gabarras d'hont bufa'l garbi.

. . . . . .

Es cert, si: soch un ilús. M'has mostrat tu molt més que no pas jo. En tos llabis palpitants—es cert—hi há la salabró del mar, el perfúm de la pineda, la senzillesa de la platja y la rojor del sol que's pon... Per serhi tot, fins hi es la estupidesa del tothóm...

Deixa que't besi: ja la nit ens volta.

F. Pujulá y Vallés.

NOVAS ORIENTACIONS FEMINISTAS

Ja ve d'antich—si fa ó no fa d'últims del sigle XVIII—la tendencia encaminada á regenerar la dona, á elevarla del nivell en que's troba, á colocarla en un medi propi de la seva inteligencia á fi de que aquesta dongui els fruyts que li correspón donar, puig tindrian molta feyna'ls que sostenen la inferioritat de la inteligencia femenina devant de la masculina, si haguessin de demostrarho científica, histórica y filosóficament.

En els Estats-Units s'iniciá, si no recordém malament, la tendencia feminista que aviat s'extengué per Fransa (ahont Condorcet defensava l'any 1789 la igualtat de sexes en las esferas política y social), per Bélgica, Holanda, Inglaterra, Suecia, Noruega, y per algunas altras nacions civilisadas.

Aquest moviment produhí resultats: la dona adquirí drets, entrá en las universitats, exerci carreras, fundá periódichs, y prengué una importancia, si no decissiva, al menys considerable en la marxa de las modernas societats. Aquesta fou la tasca de la tendencia feminista que podém anomenar extrangera.

Ara bé: nosaltres estém disposats á demostrar matemáticament, y si cal fins silogísticament, que aquesta tendencia es falsa d'origen y que sols obeheix á una mala inteligencia en la interpretació del carácter de la dona. En una paraula: estém disposats á demostrar que tot aixó son vuyts y nous, y que per aquest camí no's va enlloch.

En efecte: *la dona es dona y may será home.* Que vol dir en bon catalá que tota tendencia encaminada á treure li'l carácter propi, maneras de sentir, d'obrar y de pensar, es antinatural y deu ésser combatuda enérgicament pels enemichs—entre'ls quins ens hi contém—de que's trastornin els ordres y categorías de la Naturalesa. ¿Qué vol dir *feminista? Partidari de la manera d'ésser de la dona.* Donchs els que s'anomenan feministas al voler convertirlas en metjesas, advocadas, apotecarias, etcétera, van contra la manera d'ésser de la dona (mare de familia, criada de servey, dida ó senyora de societat), y may en bona lógica se'ls podrá anomenar feministas. Si de cas, *masculinistas.*

Avuy el mal está evitat. Una nova orientació feminista (pensada y desenrotllada per *El Liberal* de Barcelona) ha vingut á posar las cosas á to. La secció de *Manos blancas* ha omplert el buyt que semblava que may havia d'omplirse.

Avuy se trevalla pera que la dona sigui cada dia més dona. Y poch á poch aquest fi s'assolirá. Res de ferla *sabia*; res de ferne un *home* (ens referim á las parts intelectual y moral): res que vagi contra la seva naturalesa.

La dona es (quan ho es) un ésser graciós y lleuger, bell y elegant, refinat y amable. Donchs aquestas qualitats son las que s' han de conreuhar y no d'altras. Y hi há que confessar que la secció de *Manos blancas* cumpleix ab la seva missió.

En aquesta secció s'hi troban receptas pera coure *macarrones á la saboyana, buñuelos á la mallorquina, patatas á la imperial.*

També s'hi parla de ciencia. Aixó si: es una ciencia *sui generis*, per exemple: el telégraf sense fils... dels enamorats. Vegis:

Cerrar los ojos: Pienso en usted.

Cerrar el derecho: Sed discreto.

Guiñar el ojo izquierdo: Id donde sabéis.

Etcétera.

Altras vegadas la ciencia pren un to delicat de poesia:

«*Nada tan bonito, tan nuevo como esto y seguramente modistos y clientes sacarán un gran partido de ello y quedarán altamente satisfechos de este «rocío» artificial.*» Se tracta de «*perlitas medio escondidas en el tejido y que cubren como en vaporosa bruma las hebras blancas que caen junto á la tela.*»

Peró en el número 138 de *El Liberal* (secció de *Manos blancas*) s'hi llegeix el consell més elevat que pugui imaginarse pera que la dona's subjecti la lligacama ab la cotilla, acompanyat de las reglas precisas pera no portar la mitja al garró, consell de més trascendencia de lo que sembla á primera vista y que pot influhir de molt en l'ornat públich, sobre tot els dias de pluja.

Creyém que quedan ben definidas, ab las consideracions exposadas, las dugas tendencias feministas: la extrangera y la de casa. Ara, que'l llegidor esculleixi. Nosaltres avans eram partidaris de la primera: avuy, convensuts per la fecondissima y brillantissima campanya de *Manos blancas*, ens incliném vers la segona.

G. ZANNÉ.

PERALADA

En la gran planuria que s'extén al peu del Pirineu y que forma una gran part del alt Ampurdá, s'aixeca, edificat sobre una conca, el pintoresch poble de Peralada. Es un poble essencialment pagés, lo que li ha valgut el do de dia en dia més escás de conservar un ayre ben catalá y de no ésser tarat ab construccions modernas.

Arreu, arreu, s'hi troba'l carácter d'una població de la Edat Mitja: carrers estrets y ab forta pujada ab volta á la entrada y á la sortida, empedrats ab rochs com el puny, casas totas vellas, alguna finestra trevallada, algún pati ó interior completament gótich.

Generalment es poch visitada, y encara ho fora molt menys á no ésser pel palau dels comtes restaurat per l'ultim, mort fa pochs anys, y ab que's va acabar la linia mascle d'aquells nobles esforsats que tants serveys prestaren á nostra patria.

Ab tot, sense'l palau, també es digne de veures el poble. La plassa major, quadrillonga y guarnida de voltas y archs ojivals per tres de sos costats, ab el seu pou al mitj, ofereix un dels més bonichs exemplars d'aquestas plassas voltadas tan típicas de la nostra terra.

La iglesia presenta senyals evidents d'haver sigut edificada á batzegadas, deixada y represa sa construcció en diferentas épocas, lo que li dona un carácter indecis gens interessant pera l'arqueólech ó l'artista. L'única curiositat que tanca es el *Cristo negre* ó dels gitanos, els quals van en pelegrinació á Peralada á portarli presentallas y á cumplir prometensas, com la de pujar de genollons desde'l riu fins á la iglesia, qu'está situada en el punt més alt de la conca. La imatje es menor de tamany natural, data probablement del sigle XIV, y si al principi la pintura de qu'está cuberta era morena, ab el temps y'l fum dels ciris s'ha tornat de color de castanya, lo que justifica'l nom que porta y la devoció dels gitanos. Encara'm sembla veure'l retrato d'un gareno, portat com *ex-voto* al camaril, fet al daguerreotipo, jove, guapet, assentat en una cadira, apoyant dignament sa destra en una vareta de freixa lligada de corretja, ab el cap embolicat ab gran mocador de seda y sortintli dels polsos dos xavos recargolats d'aquells qu'avuy ab prou feynas si'hi há algún gitano vell que'ls porti.

Un'altra de las curiositats de Peralada es l'antich claustre de Sant Domingo, pertanyent al monastir fundat pels frares agustins el sigle XI, passant el sigle XVI á mans dels dominichs, y enclós avuy dia en l'edifici que'l poble té destinat á hospital.

El claustre data del temps de la fundació del monastir, y es sens dubte un exemplar curiós de claustre románich. Las arcadas, diferentas d'altres claustres, son formadas per un arch rebaixat, aixís com generalment son archs de mitj punt. Las columnas son esbeltas, ab capitells d'una gran varietat y de tosca esculptura; n'hi há ab arabeschs y entrellassaments que recordan l'origen bisanti del istil; n'hi há formats per bestias contorsionadas que tenen bastanta semblansa ab els micos; n'hi há de senzills, llisos, formats per quatre triangles que posats punta per avall acordan la forma quadrada del ábach ab la rodona de la tija de la columna, y recordan per sa concepció primitiva'ls antichs capitells llombarts. N'hi há un sol que té un ayre com recordant el clássich capitell corinti; es més curt que'ls altres, y en comptes d'ábach l'úneix ab l'arquitrau un dau quadrat sense cap decoració. Peró 'l capitell més curiós es un en el que s'hi desenrotlla la creació, el pecat y'l cástich del home. En una cara hi ha'l Pare Etern, que's suposa acaba de crear al pare Adám; en la segona hi há la creació d'Eva; Adám está ajupit, apoyant una má en el genoll, y del seu costat es-

quer el Pare Etern li treu mitja figura de dona toscament esculpida, que representa nostra primera mare; en l'altra cara hi há dugas figuras representant Adám y Eva després del pecat, tapantse ab una má lo que la falta d'ignocencia no permet que s'ensenyi; y per fi en l'última hi há'l cástich: Adám y Eva, ja vestits, empunyan ell l'arada y ella la filosa, condempnats á trevallar per sa desobediencia. Per lo tosch del trevall, per la puerilitat ab qu'está expressada cada idea, per l'empenyo de fer cabre, en l'estret espay qu'ofereix la cara d'un capitell, una escena biblica, es el que crida més l'atenció entre'ls del claustre. Las bases de las columnas també ofereixen varietats; las escocias tenen diferentas fondarias, haventnhi ab menos diámetre que la tija de la columna, y'l toro inferior d'alguna d'ellas está també adornat ab animals, además de las petxinas que acostuman á adornar els quatre angles de la base.

De las murallas que defensavan la població en la Edat Mitja sols quedan restes de dos portals que no ofereixen res de particular.

Té además la població bellesas naturals dignas de veures. Desde dalt del campanar se domina la hermosa plana ampurdanesa, limitada á tramontana pels imponents pichs pirenenchs y á llevant pel incomparable golf de Rosas. Cap á aquesta banda s'hi veuhen las bonicas poblacions de Castelló, Ampurias, Rosas y la Escala; del costat de Figueras s'ovira l'antich campanaret de Vilabertrán, rodejat d'un remadet de casas y acompanyat de xipressos y albas.

Devallant cap al riu, se'l troba vorejat per las ricas hortas famosas en tota la comarca, y aprop d'hont hi há la passera del camí de Figueras se disfruta d'un hermós paisatje. Mirant cap á la confluencia dels rius Llobregat y Urlina, d'ayguas transparents y calmosas que pausadament van á reunirse ab la Muga un parell de kilómetres més avall, animan el paisatje las garridas figuras de las pereladencas, que ficadas de camas á l'aygua, ab las faldillas arrebossadas entre'ls genolls, manejan de ferm las batedoras (1), tant si'l sol estabella com si l'aygua glassa.

(1) Picadors.

Els naturals de Peralada son trempats com bons ampurdanesos, hospitalaris, sociables y amants de complaure als forasters. Las donas, sobre tot, son valentas: mentres els homes resguardan sos peus ab la espardenya, ellas van descalsas y escotoridas, no respectant els cayres dels rochs qu'empedran els carrers, pujant ó baixant al riu ab la banqueta al cap, el feix de roba y la batedora, recordant per son ayre natural y moviments armónichs las donas gregas qu'en temps antich poblavan l'Ampurdá.

Cada festa s'anima la plassa ab nostre ball nacional. La cobla reputada com á una de las millors de la comarca llensa al ayre las dolsas notas de la sardana, y las rodonas dels sardanayres van seguint el va y ve dels compassos puntejant el pas en mitj de la joya y crits de la maynada qu'enseja d'imitar als grans.

Els comtes últims contribuhiren forsa á la cultura del poble ab la fundació d'una escola gratuhita pels noys, ab els que també organisaren una cobla qu'ajuda á que's desenrotlli l'afició á la música.

Aquestas influencias, junt ab el bon natural de la gent, explica'l ditxo ab que's califica á la població:

Peralada
vila honrada.

Un altre dia parlarém del palau dels comtes.

SEBASTIÁ JUNYENT.

BAYREUTH-MUNICH

(IMPRESIONS).

VI y ULTIM.

La pintura escenográfica no ha progressat á Alemanya en las mateixas proporcions que las demés arts, y per tal motiu es aquest el punt deficient de las representacions wagnerianas. L'escenari de Bayreuth, verdader model d'escenaris en sa organisació, en sa grandiosa maquinaria y especialment en sos maravellosos aparells pera la llum escénica, no's troba de bon tros al mateix nivell en la part material de la decoració, ó sia en la pintura de las telas. Ens sembla trobar en el trevall dels pintors alemanys com un reflex d'una qualitat ben distintiva de sa rassa: la bona fe en grau extraordinari, fins ratllar en candidesa. Realment el decorat alemany peca moltas vegadas per aquest cantó, y sense

sostenir en absolut que sia inferior al d'altres paissos, hem de reconeixe que'ls escenógrafs francesos saben en general apropiarse millor la realitat, y al propi temps tenen més recursos, més inventiva pera las escenas en que hi han de deixar volar sa fantasia. Lo que no es obstacle pera que las obras de Wagner sian posadas á Fransa ab un desconeixement complert de la materia, com ho han sigut fins ara en nostra terra, y que si en ellas hi presenciém quadros magnificament pintats, no tenen res de *wagnerians*, perque'l pintor no ha entrat en l'esperit de l'obra, no s'ha empapat del fondo dels poemas y no pot, per tant, transportarnos al medi, al ambient poétich en que l'autor s'ha colocat al escriurels.

A Alemanya, com dihém, succeheix lo contrari. Els pintors demostran casi sempre possehir la idea, el verdader sentit de l'obra, y tant ho demostran, qu'examinant els *bocetos* ó projectes de las decoracions y fins las fotografias que reproduheixen aquestas, ens causan un efecte superior al de la mateixa decoració sobre la escena. Es, en nostre concepte, que aquells artistas no 's preocupan ó no saben ferse cárrech del paper importantissim qu'en el decorat ha de tenir la ilusió escénica, ó creuhen tal volta que á aquesta hi té de contribuhir, més que'l seu trevall, la bona voluntat del espectador, prenent per realitat lo que no arriba ni á bona imitació. Indubtablement, l'art escenográfich es y será sempre una ficció, com ho es tota la pintura, peró'l talent del artista ha de procurar amagarla tot lo possible al espectador, desplegant tots els recursos de sa fantasia y de sa técnica per'arribar á produhir la ilusió de que allò es lo que vol representar, ilusió que més d'una vegada havém tots experimentat.

En mitj dels defectes que senyalém, s'ha de reconeixe que l'art escenográfich alemany ens satisfá molt més quan reproduheix las obras del home que quan tracta d'imitar la naturalesa. Aixis en els quadros que representan grans edificis, carrers, plassas, interiors de palaus, etc., hem trobat decorats ben notables. La plassa y exterior del palau en *Lohengrin*, la cambra nupcial de la mateixa obra, el palau dels Gibichungs, la cabanya de Hunding, el temple del Gral, y més que totas l'interior de la iglesia de Santa Catarina á Nuremberg, poden calificarse d'excelents decoracions, y algunas fins de verdaderas obras mestras.

Peró quan tractan de portar á la escena lo que no ha sigut produhit per la má del home, la inimitable naturalesa, topan els artistas á Alemanya com arreu ab el més dificultós dels esculls, com es el d'imitar sobre quatre telas y quatre fustas quadros que exigeixen tanta vida, tanta riquesa de color y de perspectiva. Reconeixém, donchs, las dificultats, peró hem vist molts cops véncerlas en tot ó en part ab bastant més acert que'l que trobém en las decoracions wagnerianas. Ja's compendrá que baix aquest punt de vista l'obra que'n surt més mal parada es la grandiosa Tetralogia, quin continuu desfilar de rius y montanyas, boscos y rocams, núvols, tempestats é incendis, es sens dubte el més gran trenca-colls que jamay s'hagi presentat sobre la escena. Aixis *L'Or del Rhin*, l'admirable prólech, no es comprés de molts públichs per ésser una obra en que hi juga l'efecte escénich un paper més preponderant qu'en cap altra, y la que, no obstant, se presenta sempre en pitjors condicions. Lo mateix podém dir dels actes segón y tercer de *La Walkyria*, de la travessia del foch per Siegfried y de la escena final d'*El Capvespre*. En cambi, hem de fer una excepció pel hermós quadro dels remors del bosch, que á pesar de sas visibles dificultats, ens ha produhit en la escena de Bayreuth un efecte molt gran, tant per la veritat de color y de perspectiva com pels magnifichs efectes de llum, que reproduheixen á maravella'ls ràigs del sol y contribuheixen molt á la verdadera ilusió escénica.

De *Parsifal* molt poch de bo podém dirne. Exceptuant el temple alarb (y d'aquest deuria encara cambiarsen la cúpula) tot lo demés resulta pictórica y wagnerianament inadmisible. Ni'l bosch del primer quadro'ns dona l'ambient sagrat que demana Wagner, ni la celistia del fons ab l'estany d'ultim terme han servit al pintor pera treuren l'inmens partit á que's prestavan. La ideal escena del jardi encantat, ahont un gran artista podia sense cap trava desplegar tots els recursos de sa fantasia, ens treu tota la ilusió, puig á pesar d'haver sigut pintada de nou pera las representacions d'aquest any, es dels quadros ahont més se manifésta aquella candidesa ó ignocencia dels escenógrafs alemanys de que avans parlavam. Y d'efecte pitjor encara es la perspectiva de la prada en la escena del Divendres Sant, una de las perspectivas més dolentas qu'hem vist sobre las taulas. Tant en aquest quadro com en el del castell de Klingsor, trobém massa aprop els darrers termes, puig si bé'ls cambis de decoració obligan á reduhir las proporcions de la escena, ens sembla que aquest procediment es avuy ja massa primitiu, sobre tot tractantse d'un teatre que deuria servir de model en aixó com en tot.

Hi há ademés en la *mise en scene* de *Parsifal* una innovació ben pensada, peró sols en una part resolta de manera satisfactoria. Ens referim á las mutacions escénicas fetas á la vista del espectador, no pujant ni baixant telons y practicables, sinó fent corre la decoració sencera cap als bastidors de la dreta ó esquerra del escenari (segons se tracti del primer ó tercer acte), y plegantla per medi

d'uns grans corrons, perpendiculars á las taulas, ahont queda aquella perfectament enrotllada. La part de maquinaria está combinada ab gran acert pera produhir el necessari efecte, peró també aquest se pert aqui per culpa del pintor. La decoració corre sense'l menor soroll y de manera ben graduada pera que sembli que son els actors els que caminan; peró quan ha acabat de passar la decoració primera y segueixen unas telas que venen á representar l'escabrós cami del Gral, se veu clara la necessitat de que l'artista desplegués sa fantasia pera fer seguir ab ilusió al espectador en aquell viatje, que ara resulta molt poch ideal, tant per las entonacións de la tela com per la falta de perspectiva.

En las novas decoracions pera *El vaixell fantasma* s'ha tractat de millorar la presentació escénica, peró tampoch s'ha conseguit del tot. Ni'l cel ni l'aygua, elements capdals d'aquesta obra, els hem vist reproduhits de manera que representi un avens sobre'ls procediments de costúm en tots els teatres. En cambi, la cambra de Senta es una decoració de bon efecte, y la tempestat del darrer quadro y apoteosis final produheixen magnifica ilusió mercés á las excelents combinacions de llums, qu'es lo verament notable del escenari de Bayreuth.

Tampoch en el de Munich, montat ab tots els avensos coneguts fins al dia, hem trobat res sorprenent, apart de la maquinaria. Las decoracions eran totas d'entonació semblant á las de Bayreuth, y resultavan en general massa novas. La bacanal del *Tannhäuser* va produhirnos una de las desilusions més grans, puig alli ahont esperavam un quadro sorprenent per tots conceptes, varem trobarnos ab una ridícula escena de comedia de mágica. En cambi, además de las decoracions qu'hem mencionat al comensar, ens va encantar de debó'l quadro del vaixell de Tristan, que pot presentarse com un bon model de perspectiva y de veritat escénica.

Resulta de tot aixó que'l decorat deixa molt que desitjar en els escenaris d'Alemanya, ab tot y qu'en alguns cassos els pintors demostran tenirhi la má trencada. Per nosaltres es qüestió d'escola, y creyém que's pot en altres paissos anar en aquest punt molt més enllá de lo qu'han fet els pintors alemanys. Es veritat que l'art de Wagner requereix condicions molt especials, puig en aixó com en tot el mestre s'eleva á regions que no es donat á tothóm assolir, peró tenim la convicció de que quan els verdaders artistas estudihin á fons l'obra wagneriana y sápigan apropiarse tot el significat d'aquesta, veurém realisadas en la escena moltas cosas qu'avuy encara tenim per impossibles. Y si no, el temps es el qu'ha de dirho.

JOAQUÍM PENA.

NOTAS D'ART

Curtas han d'ésser forsosament las crónicas relativas á art pictórich, puig van molt escassas las veritables obras d'art en salons y centres.

L'altra setmana 'l «Círculo Artístico» va inaugurar una exposició que, la veritat sigui dita, fa llástima de veure. Sembla mentida que, ab els elements ab que compta aqueixa agrupació, no hagi pogut organisar quelcóm que fos més interessant. Entre tots els artistas que hi han concorregut, no dubto qu'ho podian fer. No ha sigut aixis: y fins alguns mestres que forman part del dit «Círculo», no sembla sinó que á l'actual exposició hi hagin enviat els rebutjos del seu taller. Dels joves poca cosa'n podém dir, puig res han exposat que sobressurti. Una excepció dech fer respecte al nu d'en Pradell *La dona del llirí*, escultura bèn delicada qu'entre mitj d'aquell desgavell ressalta y's fa notar.

Al «Círcul de Sant Lluch» s'hi ha organisat una exposició de cartells digna en tots conceptes d'ésser visitada. Tots sabém la importancia qu'avuy té aquest art que pochs anys enrera casi era desconegut entre nosaltres y tan poch el consideravam. Cal confessar qu'ara'ls artistas catalans s'esforsan, y fins sobressurten, en el cultiu d'aquest género de pintura, puig com pot veures en dita exposició, al costat dels grans cartellistas Mucha, Hohenstein, Hassall, Privat Siemon y altres, no hi fan mal paper en Feliu de Lemus, Rusiñol, Riquer, Casas y Gual; y aixó qu'entre'ls cartells extrangers n'hi há de tan sugestius com el de Monte-Carlo, de Hohenstein.

Dignas de lloansa son exposicions com aquesta, que realisan un verdader trevall de divulgació d'art extranger, y son un estímul pera'ls artistas serios de casa. Que sovintejin, donchs, las tals exposicions, devém demanarho, puig d'ellas ne treyém delectació é instrucció, que bastanta'n necessitém.

En el vinent número parlarém dels quadros que aquesta setmana té exposats á ca'n Parés el reputat pintor Barrau.

JOAN BRULL.

AGONÍA

(DRAMAS RURALS.)

El vent xiulava ab xiulets estridents que s'empaytavan com si's perseguissin l'un al altre en sa cursa adalerada cap al Infinit: els arbres, escabellats desesperadament per las cent mil grapas d'aquell monstre invisible que passava en mitj d'ells, revinclantlos y féntloshi escombrar la terra ab sas cabelleras, cruixian ab gemechs sechs y aspres de totas sas fibras ó s'esqueixavan, volant en estellas cami dels xiulets feréstechs... Ja no quedava pols en las carreteras, ni un trist niuhet penjat de las brancas. Tot se n'ho havia enrossegat el torb devastador en son pas de llamp sobre la terra: y en Minguet, darrera'ls vidres entelats dels finestrons, acabava de veure fugir, com una boyra daurada, l'última pallera de l'era, la qu'estava al recés de la casa... No hi havia valgut estacarla ab cordas de tots cantons: el trámpol havia triomfat de la palla y las amarras, y d'assi en avant l'ase y'l bou haurian de jaure á sol net y menjar códols. Redeu, quina quimera!... Y'l pobre Minguet, sentint enverinárseli altre cop ab espurnalls de llágrimas sos ullets, molls de naixensa, s'apartá de la finestra y torná cap al llit de la malalta.

La renera d'aquesta era cada cop més forta, y en aquell llit semblava que també hi xiulés la tramontana; sols que'ls xiulets no eran tan vius ni duyan tanta pressa com els de fora: la Mort, ab sa má d'ossos, marcava un compás moderat.

El senyor Ramón li havia dit á n'en Minguet qu'encara quedava un bri d'esperansa, peró en Minguet se la veya *fomuda*; ho havia dit al hereu feya poca estona:—La teva mare va malament, noy, creume; aquell remenament que li sento en la caixa del pit, no m'agrada; sembla que ja li cassan l'ánima pels recons...—Peró'l noy ho havia allunyat; á n'els joves els hi reca haverse d'entristir; esperan tot lo que poden. En cambi, ell, en Minguet, era altra cosa. Ab la Bel se n'hi anava al altre món la mellor alhaja de la casa, com deya ell. El vent podia enrossegarse las palleras y trencarli las saulas, fins el govern podia havérsenhi endut un fill á las Américas, peró al venir l'estiu, las saulas rebrotarian, y's tornaria á batre y á fer novas palleras, y dels fills, també, si'n tenia un de perdut n'hi quedava un altre al costat per'ajudarlo; mentres que ab la Bel no hi havia consol ni compensació possible, perque quan la Mort se l'enduguès ni tornaria á rebrotar ni li quedaria cap més Bel á la vora...

Y en Minguet, que s'havia apartat de la finestra per no escaldarse'ls ulls plorant per las penas de fora, sentia que ja'ls tenia com un caliu per las llágrimas que li arrencavan las penas de dins. Plorava fil á fil, ab el cap acotat y las mans encaixadas, vora aquell llit d'Olot tot ple de rams vermells y núvols d'or entorn de la Verge del Carme que vetlla va la casa desde la capsalera. En aquell llit hi havia nascut la seva avia, hi havia nascut son pare, hi havia nascut ell, y ara se li moria la dona... Y en Minguet no se'n sabia anar ni un minut d'aquella espona, perque li semblava que tantost ell girés la cara s'havia d'aturar per sempre aquella renera engunio-

sa que tenia clavada en el cor y en las orellas Ell se l'havia vetllada sempre á la malalta, no deixantla ni un punt, fora la estona de confessarse ab el senyor Rector; ell havia aguantat un ciri mentres li donavan Nostr'Amo, y ell sol havia resat més parts de rosari perque Deu li tornés la salut á la Bel, que tota l'altra gent plegada... Peró Deu no se'l volia escoltar y la Bel se li moriria si'l senyor Ramón no feya un miracle. Y en aquest punt de sos pensaments se preguntá per qué no havia tornat encara'l senyor Ramón; no l'havian vist del vespre avans y aixó que la Bel perillava. Veritat que fer un quart de camí ab aquella ventada donava ansia, peró per la Bel ja podia ferho, que la Bel no era pas com las altras malaltas pe'l senyor Ramón. Li havia de tenir més miraments, perque la Bel s'hi havia estat á casa seva y'ls havia servit fins que's va casar ab ell, ab en Minguet: y després de casada, sempre se'ls havia estimat, y'ls ous més grossos y la mellor fruyta y las butifarras més llargas y las pollas prenys tot se'n anava de present á ca'l senyor metje. No pas qu'ell se'n queixés, en Minguet, molt al contrari: lo que feya la Bel era per ben fet, puig li semblava qu'era molt just que tinguéslley á la casa en que havia servit; encara en Minguet li feya esment, quan venian els sants y diadas senvaladas, perque no se'n descuydés de dúrloshi quelcóm... Peró, francament, el senyor Ramón no'ls hi havia pas correspost com se mereixian. En Minguet may del món hauria gosat dirho á la Bel, peró era lo cert. Veritat que pe'l casament els hi havian pagat la festa y las llecencias, peró fora d'aixó ¿qué més havianfet pera ells? Els hi cobrava la conducta fins en els anys de més miseria, y quan li van demanar diners pera pagar la *quinta* del hereu, va dir que no podia deixárloshi més que vinticinch duros, perque se li havia mort l'euga y tenia de comprarne un'altra: tant, que l'hereu hauria hagut d'anar á servir si no'ls hi deixa'ls dos cents duros el secretari, com va haver d'anarhi'l pobre Janet, el petit, que Deu sab quán ne tornaria, si'n tornava, d'aquellas terras benehidas... Y encara tot li perdonaria al senyor Ramón, mentres li salvés la Bel. Poden ferne tants de miracles els metjes y n'hi há tantas de medecinas y potingas á ca'l apotecari, que semblava impossible que no'n trobessin una per aquell mal de la Bel! ..

—Min... guet!—murmurá la veu feble y entelada de la malalta.

En Minguet se tombá sobre'l llit desseguida.

—¿Qué vols, filla?... ¿Una mica de brou... un glopet de medecina?...—

La malalta no respongué; en Minguet la mirava ansiosament á través de sos parpres escaldats. Passá un minut...

Lentament, ab un gran esfors la malalta girá la cara cap á la finestra: els batents cruixian sotraquejats, y per las esquerdas y'ls junts de la fusta resseca entravan els xiulets y l'alenada freda de la tramontana. A través dels vidres de á palm, tan entelats que de la banda d'afora semblavan llaunas, se veya'l cel rúfol, de color de cendra.

—¿Quina ho... ra es?...—articulá la Bel penosament.

—Cap á las cinch, filla... ¿Que vols alguna cosa?...

—No...—Y la malalta, després d'un moment, afegi poch á poch, tan poch á poch qu'en Minguet, tot ell orellas pera recullir las paraulas de sa muller, ab prou feynas ho va entressentir;—Dema... en aquesta hora... ja seré... fora. .—

En Minguet senti com un cop de puny al cor y la barba's posá á tremolarli. Empassantse un sanglot á forsa d'heroisme y fent veure que tirava la cosa á broma, estrafeu una somrisa que semblá una ganyota, y digué:

—Ala, valenta!... Y ¿ahónt vols anar, demá?...—

La Bel torná á girar el cap, aquell cap descarnat y verdós cap á n'ell, y se'l mirá, ab una llarga mirada apagada: després digué:

—Al cel... si tu... ho vols ..—

A n'en Minguet se li adressaren els cabells.

—¿Jo?...—feu; y la veu se li nuá com si l'escanyessin ab una vaga escorredora.

—Si vols... perdonar... me...—Y la Bel tornà á mirársel ab sa mirada entelada.

En Minguet vegé qu'anava de veras, que estavan á las derreras, y va perdre tota la serenitat; els ulls se li negaren en llágrimas y ja no sapigué lo que deya.

—¿Si jo't perdono? ¿A tu, á tu, Bel?—

Altra vegada sorti del llit aquell gemech estertorós, interromput per llargas pausas.

—El senyor Rector... va manar... que t'ho di .. gués... que si no't dema... nava perdó... me condempna .. ria...—

En Minguet estava més esblaymat que la paret; barbotejá d'esma:

—¿Perdó de qué?... No has pas fet cap pecat, criatura...—

El cap de la malalta ab prou feyna se remogué pera senyalar que si.

La mirada d'en Minguet s'encantá absolutament entre sos parpres encetats; cregué que sa muller desvariava.

—Bel, deixam encendre'l llum...

—No!—digué la malalta casi ab vivesa.

—¿Per qué?... Es fosch y no't puch veure la cara, filla...—Y s'aixecá.

—Millor... més... m'estimo dirtho á las... foscas... Seu.—

En Minguet torná á perdre l'esma, y s'assegué altre cop al capsal del llit.

—¿Qué m'has de dir, Bel?

—¿Me perdo... narás?.. —

En Minguet esclatá un sanglot violent, un sanglot que ni ab tots els esforsos lográ ofe-

gar; amorrá'l cap sobre'l coixi de la Bel y mossegá la llana. La malalta's regirá enguniosa, y del llit sorti una bravada forta de suor ressuat, d'orins; una fetor insoportable de cosa descomposta, y la renera's feu més fadigosa y'l xiulet més llarch.

—¿Me perdo... narás... Min... Minguet?...

—Si jo no't tinch de perdonar de res, Bel!... si tu has sigut la més bona dona del món!...

—No... no...—feya penosament el cap de la malalta,y sa veu apagada repetia ab insistencia:

—Perdo... nam...

—Peró ¿de qué, Bel, de qué?...

—Perdo... nam, y després... t'ho...diré...— Y la malalta esgarrapá la roba ab sos dits com garfis.

—Si, si,—digué en Minguet desesperat— de tot te perdono, de tot lo que tu vulgas, Bel, de tot...

—Juram... ho...

—T'ho juro... Tal com jo vull ésser perdonat per Deu Nostre Senyor, Bel...—

La malalta va cloure'ls ulls; ab la barba enfonzada en el clot del coll y'l cap ensorrat en el coixi de color d'esca, semblava ja morta y amortallada; no més li mancava'l Sant Crist sobre'l pit. En Minguet no se la podia mirar.

A fora xiulava la tramontana cada cop ab més furia, se feya de nit y'l senyor Ramón no s'acostava. Si á las set no havia comparegut, aniria á buscarlo y'l faria venir mal que li pesés; li havia dit qu'encara quedava un bri d'esperansa, y ell, en Minguet, no podia pas consentir que la Bel, la seva Bel, moris com un gos, sens asistencia. ¿No'ls hi cobrava la conducta?...

La xinxeta, ab las alenadas de vent qu'entravan per las escletjas, s'esporuguia, bellugant la flameta cap á una banda y altra com si volgués fugir del gotet de vidre, y omplia la cambra d'ombras misteriosas qu'anavan vagament d'assi d'allá en continua agitació.

—Min... guet...

—¿Qué vols, filla?

—Donam la... má...—

Y la malalta, forfollant ab engunia entre la roba, tregué aquells dits demacrats, no més que ab la pell y l'os, que á la llum de la xinxeta tenian una blancor sinestra; la seva ombra s'estargi en la paret del fons com una gran urpa negra qu'anava endevant y endarrera.

En Minguet tancá'ls ulls esferehit y agafá piadosament aquella má tota humida d'una humitat llefiscosa y tebia.

—Bel, filla, no't desabriguis... que't refredarias.—

Una mueca dolorosa estirá'ls llabis de la moribonda.

—Ara... ray... tant... li fa...—

Y estrenyéab una forsa extranya la má d'en Minguet ab sos dits de garfi.

—Min... guet... Escolta...—La Bel se fadigava per'enrahonar, y en Minguet, perque no tingués d'esforsarse, ficá casi bé'l cap á dins del llit.

—Digas poch á poch, Bel, que ja't sento

—¿Me farás... dir... el bé... quan siga... morta?...

—¿Per qué dius aquestas cosas, filla?... Com si t'haguessis de morir d'aquesta, tontota... Ja sabs que'l senyor Ramón va dir...

—Déixal dir al... senyor... Ramón... Ja sé jo cóm... estich... Encara que pera tu... siga una sangria... fésmel dir el bé... Minguet... perque Nostre... Senyor... també'm... perdoni...—

En Minguet s'ofegava y no pogué contestar; sentia que'ls peus se li gebravan y'l cap li bullia. La malalta li tenia arrapada la má ab la forsa d'unas estenallas.

—Y tu... no'm malehe...ixis... quan... me mo...ri...—

En Minguet aixecá'l cap y la mirá espantat. En el llagrimer de la malalta hi tremolava una llágrima, com una gota de pluja en la conca d'una calavera.

—¿Malehirte á tu, Bel? Ave Maria Purissima! ¿Per qué't podria malehir jo, trist de mi?

—Perque'm vaig casar... Jo... no era... pera tu...

—Ja ho sé, Bel, que no eras pera mi... Ja ho sé, Bel... Jo tenia quinz'anys més que tu, y tu eras com la Verge del Roser y jo com un mal esperit, de lleig y pobre com una rata... A tu't volian tots els minyons y á mi no m'hauria volgut ningú... Peró tu no vas pararthi en aquestas cosas, y per aixó t'estimo tant, Bel... Tu no més vas veure que'l cosi Minguet era un home de bé y un trevallador que's moria per tu...—

El cap de la malalta feya *que no, que no...*

—¿Qué vols dir, Bel?...

—Que vaig... enganyar...te...—

El pobre Minguet estava enguniat; no capia aquella insistencia misteriosa de la Bel; hauria volgut aturarla d'enrahonar perque no s'acabés las forsas, peró no gosava trencarli la voluntat estant en las darreras. No feya cabal de lo que li deya perque'ls n'hi venen tants d' escrúpuls á n'els moribonds! Qualsevol futesa'ls hi sembla un gran pecat, y de tot volen confessarse.

—No t'entench, Bel, peró no t'amohinis: ja m'ho dirás demá.

—No... no... seria tart, demá... Ja t'ho havia de dir... avans... peró no gosava... Has sigut tan... bon... home per... per mi!...

—Com tu bona dona, Bel...

—No... no... Jo no ho era... de... bona... do...na...

—Ave Maria, filla! No digas aquestas cosas!—

La malalta va fer un esfors per'adressarse una mica en el coixí, peró no lográ més que arronsar els genolls, que quedaren com una montanyeta bessona sobre'l pla del llit, reproduhida en la paret del fons per la llum vacilant de la xinxeta; en cambi li cresqué'l fadich y'ls xiulets se feren més aguts.

—¿Ho veus com t'atropellas, filla meva?.. Té, un glopet de medecina...—

Y en Minguet ompli la cullera de fusta d'aquella medecina espessa que semblava pósit de vi; peró li tremolavan las mans y'n vessá la meytat per terra y sobre'l llit; plorant de rabia y d'agitació ,la tombá al got de vidre pera donarla á la malalta.

—Aixó t'esclarirá aquest gori-gori y't trobarás millor...—

La malalta ho prengué sense resistencia: ja no sabia de quin món era; no més en son cervell á punt de refredarse per sempre, persistia la obsessió *d'alló qu'havia de dir*.

—Ala, mira si pots dormir una estoneta...—

La malalta's revifá ab esglay.

—No... no...'l senyor Rector va dir... que si no... t'ho deya .. me condemp...naria... y t'ho vull... dir. . Minguet... sinó que... costan...tan de dir...aques...tas...co...osas!..,—

En Minguet plegá las mans desesperat.

—Peró, valgam Deu ¿qu'es lo que m'has de dir que't dona aquesta engunia!...

—Que quan... me vaig casar...—

En Minguet s'abocá sobre'l llit, escoltant ávidament.

—...ja esta...va... gros... gros...sa...—

Va ésser un minut trágich el primer que passá dins d'aquella cambra després de la confessió espantosa.

En Minguet quedá com llamp-ferit: inmóvil, els ulls vidriats, la boca oberta. Els peus se li gelaren y tot se li fongué en una boyra verda. Al mateix temps, per sobre la cara de la malalta, la Mort hi va extendre un'ombra morada. La flameta del got se bellugá tota esporuguida com si volgués fugir, y las negrors inquietas, com grans fantasmas vagarosas s'agitaren remolinantse entorn de l'agonia, mentres á fora la tramontana xiulava exasperadament, en sa cursa desenfrenada cap al Infinit.

El feble gemeguet de la malalta torná á agitar el misteri com un ressó apagat d'una altra vida.

—¿Me perdo...nas... Min...guet?...—

En Minguet no va dir res; no podia; tenia la gola seca com un'esca y la veu fosa. Parprejá, la barba va tremolarli, peró no digué res.

—M'has dit que'm perdonavas... m'ho... has... jurat...—torná á sortir del llit com un udol planyivol, entre xiulets agitats y tuf d'orins y cosa descomposta.

Alashoras en Minguet senti que se li adressava á dins alguna cosa terrible y gegantina; una onada tremenda d'una gran tempestat que feya estellas la seva vida com si fos un bastiment vell y mal carenat. Alashoras, per primer cop va saber lo qu'era la rabia, el desitj de matar, de destruhir tot lo qu'anés trobant, á las palpentas, y per un minut se va sentir homicida. Guaytá... D'en mitj de la boyra verda en que nedavan sa feresa y'ls esqueixos de son pensament, vegé sortir com una taca freda aquell front blanch y llis, ja grapejat per la gran destralera; y sobtadament senti aplacarse, al contacte ab la Mort, la seva rabia, y estimbarse Deu sabia ahónt, com cascata que's precipita en l'abim, aquella gran onada, enrossegantse ab ella tot el llot de son fons remogut y sa mateixa vida. Y li semblá que quedava buyt y fret com un fanal apagat; sópit é indiferent, sens una espurna d'ánima. Era que acabavan de matarli la fe, l'encis misteriós de sa existencia.

Y altre cop digué, com un murmuri, la veu de la malalta:

—M'has dit... que'm perdo...navas... M'ho has... ju...rat...—

Y llavoras el pobre Minguet, en mitj dels núvols agombolats en sa inteligencia balba, vegé relluhir clarament la veritat com una gran llum trista, com la claror de lluna.

Y comprengué'l mesqui egoisme d'aquella dona que fins al darrer moment havia explotat sa confiansa, aquella confiansa cega, no confessantse mentres no tingués segur el perdó qu'havia d'obrirli las portas del cel qu'ella mateixa s'havia clos ab son pecat.

Peró, l'havia estimada tant, que no trobá dins d'ell ni una engruna de cor per'aborrirla. Ab el cap sobre'l pit va preguntar poch á poch, ab una gran pena sorda:

—Es dir... que'l gran...

—Es... d'ell...

—¿Y l'altre?...

—Teu.—

Y en Minguet hi vegé més clar encara. Ella no havia parat fins qu'havian lliurat de la *quinta* al gran, á la nineta dels seus ulls, á risch d'arruhinarse, com de fet s'havian arruhinat (encara pagavan vintidós duros cad'any de rédits per aquells dos cents qu'havian enmantllevat al secretari y que no podrian tornarli may més), y en cambi, pel petit, pel fill d'ell, d'en Minguet, cap forsa havia fet pera redimirlo, deixantlo resignada á la desgracia desde'l primer moment. Y'l fill se'n havia anat á morir á terras extranyas com un aborrert, y l'altre... el fill escadusser, el fill de la vergonya... el foraster, era l'hereu, era l'amo del amo y del cabal, estava en la casa del llensat, robava l'amor que pertocava á n'el llensat... Redeu, quina cohissor en el cor del pobre Minguet!... Y aquella dona que no havia dit res ni havia temperat la injusticia fins que's veya ab un peu dins la sepultura!... Ah, si no estigués tan acabada!

Y en Minguet permaneixia inmóvil, ab el

cap acotat y las mans encaixadas, en aquella cadira del capsal del llit, d'aquell llit en que la malalta, ofegantse en un romflet agónich, esgarrapava la roba, tirantla cap amunt ab dits com garfis y destapantse'ls peus, gebrats y encarcarats ja com peus de momia.

Y ell restava quiet y mut, com si no pensés res, mentres la professó de recorts y despits li corria per dins talment com una professó de mals esperits.

Y'l rumball, escapantse del llit entre bravadas agras que feyan plorar els ulls, tornà á planyer débilment, com un recort esfumat de un'altra vida:

—Perdo...nam, Min...guet... Jo no'm volia... casar... Ell... va obli...garm ..hi... Va dir que... fora... es...escán...dol...—

Las dents d'en Minguet prohiren.

—¿Qui... t'hi va obligar?...—

La malalta's regirá pel llit, entre aquellas robas xopas del darrer suor, com una anguila que cueteja en mitj del llot avans d'enramparse per sempre. Tot pudia entorn d'aquell llit com á vora del carner, y las ombras se bellugavan demunt d'ell en totas direccions, com astoradas.

—¿Qui t'hi va obligar?—repetí en Minguet ab una veu extranya.

—Ell...—y'ls ulls de la malalta se giraren en blanch, y l'estertor muntá fins á la gola.

En Minguet, alashoras, se vegé al peu del foch: podia recular ó tirarshi y abrusarse; l'assaltá una gran cobardia que li gebrava'l cor, y al mateix temps un desitj rabiós de saberho tot fins al cap d'avall.

—¿Qui era... ell?...—preguntá al fi; y sentí que li venian blancas las genivas.

La mirada de la malalta, ja apagada y cega, s'regirá cap á una banda y altra ab un esglay astorat, de por infinita, com si vegés esbatanarse de tots costats las portas del més enllá y volgués escaparse del Destí. Ab una contracció violenta, furiosa, enfarfegá la roba sobre son pit, destapantse las camas fins als genolls; li mancava l'alé.

En Minguet repetí, casi inconscient, en veu baixa:

—¿Qui era... ell, Bel?...—

La malalta tombá'l cap y semblá que l'entenia.

—¿Ell?... El senyor... Ra...món.—

En Minguet se posá en peu, sense pols... y torna á caure com un soch en la cadira. Llavors si que la veritat funesta, absoluta, resplandí ab clarors feréstegas de llamp; llavors si que vegé clara sa miseria fins al darrer replech. Peró la Bel moria, y devant de la mort el pobre mártir abaixá'l cap, sotmés, atuhits sos instints de bestia carnicera y tots sos despits d'home burlat.

Mes, encara li mancava la darrera llansada.

De sobte trucaren á la porta del carrer...

L'agónica's redressá de mitj cos en amunt, ab extranya forsa, y brandant com un serpent ferit, á las palpentas y ab violenta agitació, son bras de cadavre, cercá quelcóm en l'espay...

— Minguet!... Minguet!... —articulá ab tota claretat.

—¿Qué vols?—feu en Minguet ab els cabells de punta, agafant aquella ossamenta que palpava trágicament el buyt.

La malalta's regirá cap á n'ell, ab una ansia infinita en aquella mirada que no hi veya, y estrenyentli la má ab un esfors suprém, glatí:

—Min...guet... perdó...nal...—

En Minguet se posá'l puny á la boca y mossegá afollit.

Y la malalta insistí, com si ab las paraulas escupis els darrers alens de vida:

—¿El.. per...do...nas?...

—Si...—feu, com un bramul ofegat, la veu ronca del pobre home.

—Júram...ho!—Y las unglas del cadavre se li clavaren en la carn.

—T'ho juro...—Y de la encaixada espasmódica de las barras, las dents s'encastaren en el puny que tenia en la boca y regalá la sanch.

Passos pesats sonaren en la escala de fusta, y la tos aspra del metje retrunyí dins la cambra.

La Bel barbotejá, com un murmuri:

—Déixal.. en...trar... Es la darre...—

No acabá, y las estenallas s'afluixaren com si algú acabés de tréurelashi'l clau.

En la porta de la cambra una veu ferrenya y alegra cridá, dominant els xiulets de la tramontana y'ls cruiximents de fustas sotraquejadas:

—Bona nit, gent...¿Qué dihém de bo?...—

Y en Minguet se tregué'l puny de la boca pera contestará las dugas ombras de la porta:

—Entri, senyor Ramón... Noy, encén el llum... y porta'l Sant Crist.

VICTOR CATALÁ.

(Ilustracio del autor.)

REVISTA DE REVISTAS

Entre'ls periódichs y revistas que durant el mes d'octubre han visitat nostra redacció, ns han interessat especialment:

Els quaderns segons y tercer del any segón de *Materiales y Documentos de Arte Español* que publica la Llibreria Parera baix la direcció artística del senyor Mira Leroy. Contenen diferentas fototipias y autotipias de detalls de las catedrals de Barcelona, León, etcétera, la casa palau Ametller, y tapissos de la Real Audiencia de Barcelona tretas y tiradas ab gran pulcritut, y ab bon gust en la elecció d'originals. No hi há dubte qu'entre las diferentas publicacions d'Art que surten á Barcelona, es la del senyor Parera digna de menció especial.

El número de *Pel & Ploma* corresponent al mes de setembre, quart de la tercera serie, es indiscutiblement molt superior als anteriors. En la part literaria hi trobém una poesia d'Apeles Mestres, altras dugas d'en Montoliu (M), y alguns trevalls de crítica. Molt més notable es la part ilustrada, dedicada especialment á la reproducció de quadros y dibuixos d'en Santiago Rusiñol. Conté además alguns retratos y dibuixos de R. Casas, Pichot y Picasso, é ilustracions del nou teatre de Munich. Tots els grabats se recomanan per la claretat en la reproducció y la justesa de colorit.

La Lectura, revista molt seria que's publica á Madrid, conté en son número ultim un interessant sumari. Es remarcable l'article de fondo: *El cambio internacional*, de don Eleuteri Delgado; trevall molt seré y conciensut sobre un problema de tan trista actualitat. El senyor Delgado acaba'l seu article ab una serie de conclusions de carácter práctich, algunas d'ellas discutibles, peró en conjunt dignas d'ésser meditadas pels economistas serios. També es interessant un estudi de don Arthur Farinelli: *España y su literatura en el extranjero á través de los siglos*. El senyor Farinelli fa gala de la seva erudició y d'un esperit seré y imparcial al recordar minuciosament els triomfs de la literatura espanyola d'altres temps al extranger, no sense fer notar las épocas de decadencia.

En el *Mercure de France*, número 142, s'hi llegeix un intencionat y curiós estudi de *La jeune fille d'aujourd'hui*, de Remy de Gourmont. En ell fa notar espiritualment l'autor els grans defectes de la organisació social moderna que, retardant el matrimoni, han creat aquest periodo intermediari entre la criatura y la dona casadora, periodo en que la senyoreta pert els millors anys de sa vida d'amor condempnada á la hipocresia y ficció constants. Curiosissims son els detalls que dona de qüestionaris á que han respost gran número de *jeunes filles*, els quals demostran lo defectuós de la educació que se las hi dona. Notable es també l'article de William Morris *Les buts de l'Art*, que no deuhen buscarse fora de la vida ardenta que tots vivim. En la secció de crónica hi trobém una correspondencia, *Lettres espagnoles*, de Mr. Ephrem Vincent, en que l'autor parla ab gran benevolencia y afecte de las lletras catalanas, detenintse especialment en l'estudi crítich y biográfich que de nostre company en Pompeyus Gener ha publicat en Joseph León Pagano. També parla Mr. Vincent ab lloansa de JOVENTUT. Li agrahim sas benévolas frases.

Notabilissim resulta l'ultim fascicle de *La Rassegna Internazionale* de Florencia (1-15 de octubre, 1901). En ell hi trobém la reproducció del retrato de Mossén Jacinto Verdaguer fet per nostre director artistich en Joan Brull. Acompanya al retrato un article de Joseph Lleó Pagano en que explica ab istil fácil y ple d'amenitat la seva visita á nostre gran poeta, y fa consideracions críticas molt atinadas sobre la seva personalitat literaria dintre de las lletras catalanas. Entre altres trevalls remarcables trobém també en aquest número un erudit estudi crítich sobre *L'Arte di Giotto*, per J. M. Palmarini, una concisa crónica del moviment dramátich, y una curiosa noticia sobre *Il Regionalismo in Francia*, escrita ab gráfica ploma per Pierre Hortala.

No hem rebut els números corresponents á aquest mes de la *Revue Franco-Italienne*, de Nápols, ni de la *Iride Mamertina*, de Reggio di Calabria.

El número 58 de la *Revue Franco Allemande* també porta escullits trevalls. Entre'ls escrits en alemany ó en francés, es interessant un article de J. G. Prod'homme, titulat els *Elf Scharfrichter* (els onze butxins), associació de quatre poetas, dos compositors, un arquitecte, un esculptor, dos pintors y un advocat, que formaren una especie de cooperativa pera construhir un teatre perfeccionat y original á Munich. La idea que perseguian y que sembla han realisat ab éxit els autors, era introduhir en els cafés-concerts alemanys un xich més d'ironia y de llibertat satírica de la que fins ara's permetian.

Entre las demés revistas y periódichs rebuts mereixen menció especial *Novy'Kult*, de Praga; *La Ilustració Llevantina*, *Hispania*, *Pluma y Lápiz*, de Barcelona, y *Le Journal*, de Perpinyá. Aquest ultim publica en cada número curiosas vistas de pobles del departament.

EMILI TINTORER.

CONSELL GENERAL

DE REPRESENTANTS DE LA «UNIÓ CATALANISTA»

Com ja anunciarem fa dugas setmanas, el diumenge día 27, á las deu del matí, la *Unió Catalanista* celebrá Consell de representants. L'objecte principal era elegir als nous individuus de la Junta Permanent qu'havían de substituhir als que, segons el Reglament, cessavan en sos cárrechs, ó sían el president don Manel Folguera y Durán, els vocals don Joseph M.ª Roca y don Domingo Martí y Juliá, y'l secretari don Lluís Marsans.

A més hi havía'ls següents assumptos que tractar: Admisió de nous socis individuals y colectius; pendre acort sobre celebració d'Assamblea, y examinar el dictamen de la ponencia sobre'ls trevalls presentats pera la reorganisació de la *Unió Catalanista*.

Assistían al Consell las següents entitats:

Associacions.—Lliga de Catalunya y Centre Escolar Catalanista, de Barcelona; Centre Catalá de Sabadell; Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca, de Girona; Lliga Regional de Manresa; Associació Catalanista de Reus; Agrupació Regionalista de Tarrassa; Centre Catalá de Sant Sadurni de Noya; Centre Catalá de Castelló d'Ampurias; Associació Popular Regionalista,

de Barcelona; Foment Regionalista de Berga y sa Comarca, de Berga; Associació Catalanista de la Costa de Llevant, de Canet de Mar; Lliga Catalanista de Banyolas y sa Comarca, de Banyolas; Associació Democrática Catalanista Catalunya y Avant, de Barcelona; Associació Obrera Catalanista de Manresa; Catalunya Autónoma, de Barcelona; Centre Catalanista de Mataró; Associació Democrática Catalanista Lo Sometent y Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat, de Barcelona; L'Esçut Emporitá, de La Bisbal; Lliga Catalanista de Ripoll y sa Comarca, de Ripoll; Centre Catalanista de Figueras; Centre Catalanista Graciench, de Gracia; Associació Catalanista Rafel de Casanova, de Manlleu; Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca, de Tarragona; Lliga Catalanista de Reus; Associació Catalunya de Lleyda, y Centre Catalanista de Santiago de Cuba.

Agrupacions.—Agrupacions Catalanistas de Mollet del Vallés, de Vilassar de Mar y de Sant Feliu de Codinas; id. id. del Cassino Mercantil, de Barcelona; idem idem de Targa; id. Regionalista, de Balaguer; id. Catalanista, de Cardedeu; id. Escolar Catalanista Ramón Llull y id. Catalana Excursionista Los Montanyenchs, de Barcelona; id. Catalanista, de Sallent; id id., de Rodonyá; id. id., de Ripollet; id. Protectora de la Ensenyansa Catalana, de Barcelona; id. Catalanista de Bordils y sa Comarca, de Bordils; id. id., de Badalona; id. id. Los Segadors, de Sans; id, id., de Caldas de Malavella; id. id., de Monistrol de Montserrat; id. Obrera Catalanista, de Santa Perpetua de la Moguda; id, Democrática Catalanista, de Sant Quintí de Mediona; id. Catalanista, de Castellar del Vallés; id. id., d'Olot; id. id., de Sant Andreu de la Barca; id. id., de Palafrugell; id. id., Art y Patria, de Barcelona; id. id., La Coronela, d'Esparraguera; id. Democrática Catalanista Lo Trángul, de la Barceloneta; id. Catalanista Lo Renaixement, de Barcelona; id. id., de Crespiá; id id, de Rubí, y id. id, de Molins de Rey.

Periódichs.—*La Renaixensa*, de Barcelona; *Lo Catalanista*, de Sabadell; *Lo Geronés*, de Gerona; *La Nació Catalana*, de Barcelona; *L'Art del Pagés*, de Barcelona; *Lo Pi de las Tres Brancas*, de Berga; *Gent Nova*, de Badalona; JOVENTUT, de Barcelona; *La Comarca de Lleyda*, de Lleyda; *Lo Camp de Tarragona*, de Tarragona; *Avant sempre-Sempre avant*, de Manila.

Foren admesos pera formar part de la *Unió Catalanista* 'ls periódichs y entitats que á continuació s'expressan:

Periódichs.—*Sang Nova*, d'Olot; *Universitat Catalana*, de Barcelona; *Llevant*, de la Barceloneta; *Montserrat*, de Barcelona.

Entitats.—Agrupació Catalanista, de Pals; id. id. de Llers; Associació Artística d'Obrers «L'Aligot», de Sant Joan de las Abadesas; Lliga Popular Catalanista, de Castellar del Vallés; Centre Catalanista Sarrianench, de Sarriá; Agrupació de Propaganda Catalanista, de Barcelona; Centre Catalá, de Sant Feliu de Guíxols; id. Catalanista «Gent Nova», de Badalona; id. id. Democrátich de la Conca, de Solivella; Associació Catalanista «Lo Segriá», d'Almenar; id. id., de Sant Boy del Llobregat; Centre Catalanista «La Barretina Torellonenca», de Torelló; id. id., de Sant Feliu del Llobregat; id. id., d'Arenys de Mar; Associació Democrática Catalanista «Lo Renaixement», de Barcelona; Agrupació Catalanista, d'Arbós; Centre Catalunya, de Sant Martí de Provensals; Agrupació Catalanista, de Martorellas; id. id, de Sant Jaume dels Domenys; idem idem «Bach de Roda», de Las Corts de Sarriá; Associació Catalanista «La Sahó», de Barcelona; Agrupació Catalanista «La Reixa», de Barcelona; Agrupació Regionalista del Centre Provincial de Lleyda, de Barcelona; y diferents socis individuals.

En aquest punt se suspengué la sessió, puig era aprop de la una de la tarda, y's reprengué á las tres, procedintse á votar els nous individuus qu'havían de formar part de la Junta Permanent.

De la votació'n resultá: President, Joseph Mª Roca; Vocals, Ernest Moliné y Brasés y Joseph Mallofré; Secretari, Manel Rocamora. Quedá, donchs, la Junta Permanent constituhída en sa totalitat del modo següent:

President, Joseph Mª Roca.—Vis-president, Marián Vayreda.—Tresorer, Oriol Martí.—Vocals, Agustí Gibert. Ernest Moliné y Brasés y Joseph Mallofré.—Secretari, Manel Rocamora.

Després de proclamats els nous individuus, entraren en el saló d'actes els trenta catalanistas que foren detinguts el dia 11 de setembre y que constituheixen la nova agrupació «La Reixa». En nom d'aquesta agrupació parlá uu d'ells, el senyor Fonta, pera expressar á la Junta Permanent de la *Unió* y á las entitats adheridas son agrahiment pels trevalls que pel seu deslliurament feren Contestá eloqüentment el senyor Folguera, alentantlos pera que perseverin en sa tasca patriótica.

A continuació's llegí'l dictamen de la ponencia sobre'ls trevalls presentats pera la reorganisació de la *Unió Catalanista*, acordantse deixar l'assumpto pera un altre Consell extraordinari que's convocará al efecte.

A proposta dels senyors Món y Bascós, president de la «Lliga de Catalunya», y Casals, de Badalona, s'acordá fer constar en acta'l sentiment del Consell per la mort d'en Pau Sans y Guitart, y colocar son retrato en una de las salas de la *Unió*.

S'autorisá amplament á la Junta Permanent de la *Unió* pera que pugui convocar l'Asamblea de Delegats en el lloch y fetxa que convinguin.

Llavors s'aixecá'l que fins ara ha sigut nostre president, Manel Folguera y Durán, y pronunciá un sentit discurs de despedida que conmogué á tothóm. Proposá, y s'acordá ab el benaplácit entussiasta de la concurrencia, donar un expressíu vot de gracias á donya Agnés Armengol de Badía, á quina iniciativa's deu la suscripció oberta entre las donas catalanas pera regalar una bandera á la *Unió Catalanista*.

El Consell acordá finalment, á proposta d'en Joseph Mª Valls y Vicens, donar un vot de gracias á la Junta sortint, y d'un modo especial á son president Manel Folguera y Durán, acabantse l'acte ab un entussiasme indescriptible.

JOVENTUT no pot passar ocasió tan solemne sense saludar ab tota la efusió de son cor als dignes catalans que fins ara han format part de la Junta Permanent y tant de bé han pogut mereixe de la Patria; á n'ells, y en particular á son president en Manel Folguera y Durán, que'ls ha comanat y'ns ha comanat per las encontradas de Catalunya tenintnos pendents de sa veu, despertant ab els accents del més pur patriotisme l'ánima adormida de la terra, revifant per tot arreu el ver esperit catalá y comunicantli sas energías generosas. La gestió d'en Folguera y Durán será inesborrab'e dintre del Catalanisme.

Y ab igual efusió saluda JOVENTUT als nous individuus que desd'ara forman part de la Junta Permanent, en la creencia de que continuarán fent bona l'obra liberal y patriótica de sos antecessors, y dels companys d'aquests qu'ara son companys seus. Els antecedents d'uns y altres pensém que'n son bona penyora, com també ho es son actual president. Ab homes com en Manel Folguera y Durán y en Joseph M.ª Roca, no hi cab el desfalliment, ni hi cab el dubte, puig no se sab quín es més digne.

Visca Catalunya.

NOVAS

El reduhit espay de que disposa un setmanari com el nostre no li permet ocuparse del gran número de fets politichs que diariament tenen lloch, y ab molt sentiment nostre'ns veyém privats de dedicárloshi l'atenció que's mereixen. Peró no podém avuy passar per alt els meritoris trevalls de valentas entitats com l'«Agrupació Catalanista» de Vilassar de Mar, el «Centre Catalá» de Sabadell, el «Centre Catalanista Sarrianench», de Sarriá, *Lo Camp de Tarragona* y la «Lliga Catalanista» de Ripoll, que, atenentse á lo establert per la *Unió Catalanista* en sas Assambleas de Reus y Tarrassa, han convocat als catalans gelosos de sa dignitat y sa autonomia á trevallar pera que las vinentas eleccions municipals sian vera expressió de la voluntat del poble.

Y'ns plau aquesta actitut no tan sols perquel'hagin adoptada'ls catalanistas, sinó també per lo qu'ha pogut estimular als homes de bona voluntat d'altres partits que, sens abdicar de las sevas ideas, volen cooperar á l'obra redemptora qu'en las susditas Assambleas predicá'l Catalanisme.

Véginse, si no, 'ls principis de digna intranzigencia que respecte á aquesta qüestió estampa *El Federalista* en son darrer número:

En las localitats en que's considerin en absolut impotents per afrontar per si sols la lluyta y estimin que intelligentsiantse ab altras agrupacions han d'obtenir llochs en el Municipi, enteném que poden fer coalicions, peró sempre y quan aquestas no serveixin d'ajuda al centralisme ó al caciquisme. Entre no portar cap federal al Ajuntament ó portarnhi alguns tot fent esqueneta als cacichs y lacayos de la política madrilenya pera que aquests triomfin, es preferible que aném so's, encara que sigui ab el perill de perdre. Perdrém en aquest cas ab dignitat y honra; entelant aquestas guanyaríam en l'altre. Per amplas que fossin las vermellas bandas que creuhessin els pits d'aquells regidors, no'ls hi amagarían las tacas que pactes repugnants haurían deixat en sas conciencias.

Si á nostra má estés, ahont colicions haguessin de ferse pera las eleccions que venen, las provocarían els federals, procurant en cada localitat posar en intelligencia tots els elements políticbs, económichs y socials que acceptessin com á bandera comú de combat la de *guerra al unitarisme y al caciquisme*. Cap com aquesta reuniría tanta gent y es segur que ahont s'aixequés y desplegués ab energía els entussiasmes foren extraordinaris y segura la derrota de la gent adicta, aixís la vista com la no vista, dels homes y sistemas que explotant y deshonrant als Municipis, empobrint y esclavisant á las Regions, en menos de trenta anys han perdut la meytat d'Espanya y ab molt menos temps van á perdre l'altra meytat si Catalunya y altras nacionalitats ahont l'autonomisme reviu, no volen evitarho.

. . . . . .

Com volém Catalunya pels catalans, volém cada Municipi pel seu vehinat, no pel cacich, els seus parents y protegits, no pera uns quants privilegiats que'l desgovernin y explotin.

També'ns ha complagut molt veure en el citat periódich un article titulat *Per mal camí*, ple de sana doctrina autonomista, y en que's fuheteja de ferm el fals lliberalisme dels republicans unitaris, que tant han contribuhit á la decadencia espanyola ab sa inconsciencia ó sas petitas passions.

—

L'«Associació Popular Regionalista», com á obsequi als delegats concurrents al Consell general celebrat darrerament per la benemérita *Unió Catalanista*, organisá una vetllada de carácter politich la nit del passat diumenge.

No fou pas cap acte de propaganda: fou una entrevista de la gent d'acció pera reformarse més en els intents radicals que informan el nostre programa, qu'es el veritable del Catalanisme. Allá en aquell clos que tan bona plana té en la historia de nostre moviment, prenguerem forsas pera seguir enllá per la via seriosa de la causa que defensém. Els parlaments dels senyors Juliá, Mallofré, Botet y Sisó, Joseph M.ª Roca, Martí Juliá y Folguera tendiren á fer apartar els ulls d'aqueixas sorollosas alsadas de poble que promóu gent que's diu catalanista, y que á res portan com hem vist per sos actes passats y veurém pels que vindrán. Cap dia haviam eixit de la «Popular» ab el cor tan esponjat de joya y ab el cap tan asserenat; moments hi hagué que un sentia humitejárseli'ls ulls. Grat recort quedará d'aquella vetllada memorable.

—

L'Associació democrática catalanista «Lo Sometent» convocá pera la vetlla del passat dissapte á diferentas entitats y particulars, pera tractar d'un projecte d'ensenyansa ab que fomentar la cultura entre la classe obrera.

Després d'explicat el projecte pel president de l'Associació senyor Estrany, s'entrá en discusió, interveninthi'ls senyors Algarra, Banús, Monegal (Trinitat), Trias y Moragas. El senyor Saltor, catedrátich d'aquesta Universitat, oferi'l concurs de l'«Agrupació protectora de la Ensenyansa catalana», que presideix.

La concurrencia era molt nombrosa, abundanthi'ls estudiants. Se clogué la sessió ab l'acort de que's recullin las adhesions dels que vulguin donar conferencias en el «Centre Escolar Catalanista».

—

El senyor don Manel Marinel-lo ha tingut la gentilesa, que li agrahim, d'enviarnos un exemplar del seu opúscul *La Verdad del Catalanismo*, qu'hem llegit ab molt gust. En ell se proposa donar á coneixe las diversas fases d'aquest moviment politich y social, y si bé resulta bastant curiós perque aplega bon número de datos y noticias históricas, es de doldre qu'en conjunt presenti una vaguetat

que'l perjudica, deguda potser á sa curta extensió, y també á una excessiva confusió de cosas y de fets que no poden ilustrar degudament als lectors poch enterats á qui principalment se dirigeix. Certas cosas hi faltan y altras hi sobran, peró de totas maneras es d'estimar el bon desitj del autor, y tant de bo que la publicació d'aquest llibret estimulés á algún dels que poden y deuhen ferho, pera que al fi s'escribis una obra ben complerta que cada dia's fa més necessaria.

—

L'«Associació Wagneriana» convoca á tots els seus socis á Junta General que's celebrará'l proxim dissapte, dia 2 de novembre, á las nou en punt de la nit, en el local dels Quatre Gats.

L'objecte de la convocatoria es el cumpliment d'alguns trámits oficials que l'autoritat exigeix pera la definitiva aprobació de tot lo verificat en la reunió anterior, y deixar constituhida l'Associació.

Se recomana l'assistencia de tots els associats, pera felshi entrega dels corresponents tituls de soci.

El diumenge 3 de novembre, á las cinch de la tarda, l'Associació inaugurará sas tascas en la sala Chassaigne (carrer de Fortuny, número 3) ab la primera conferencia sobre *El Capvespre dels Deus.*

—

Darrerament s'ha constituhit en aquesta ciutat una associació de propaganda catalanista titulada «La Sahó», adherida á la *Unió Catalanista* en el darrer Consell general celebrat. Son objecte es digne de tota llohansa, puig se dedicará á la propaganda escrita reimprimint y vulgarisant documents que sian de carácter propagandista y qu'enmenin als catalans cap á las nostras filas. No cal dir que nosaltres ens en felicitém per la part que'ns toca, y que veyém ab gust aquest esclat de vida dintre la nostra causa.

—

La vetllada de *mortuorum* que celebrará l'«Art y Patria» en la vetlla dels Morts en la sala gran dels «Quatre Gats», promet ésser lluhidissima. Dirán discursos y oracions els senyors: Nogueras y Oller. Busquets y Punset, Umbert, Creuhet y Suriñach Senties, y ademés el pianista Ferrán Via está encarregat de la secció musical, devent executar pessas fúnebres de Wagner, Beethoven y altres.

—

Publicacions rebudas:

La casa editorial Maucci ha donat á llum l'obra del escriptor nort-americá Lewis Wallace titulada *Ben Hur (Una Historia de Cristo)*, traduhida per don J. Santos Hervás. Sa lectura es interessant. Consta de dos tomos que's venen á 1 pesseta cada un.

El taller d'enquadernacions, llibreria, papereria, etc., de Joan Corbella, instalat al carrer Major de Sarriá, número 11, ha publicat un vistós almanach de paret pera 1902, en quina tarja, sobre un fons de tonalitats claras, hi campeja, de gran tamany, l'escut de Catalunya, y á son costat la simbólica fals.

El «Cançoner Popular» ha donat á llum la cansó *Las moscas de Sant Narcís*, XV de las publicadas, ab un dibuix alegórich, lletra, música y copiosas notas explicativas al final. Preu, 10 céntims. Dipósit, Rambla de Sant Joseph, 11.

S'han publicat els dos primers números de *Arxius de Cirugía y Malaltias especials de la dona*, revista mensual ben remarcable y que sens dubte ve á omplir un buyt que de temps se notava en nostra terra. Hi establim el cambi, desitjant que perseveri en sas aspiracions y realisi una campanya profitosa pera la ciencia catalana.

—

La *corrida benéfica* de *El Liberal*, celebrada diumenge, fou un fracás.

No'ns en alegrém pels pobres ni per ningú en particular: tan sols per la cultura de Barcelona.

Y aprofitém la ocasió pera recomanar á *El Liberal* que un altre cop no s'erri com ara, si tracta d'organisar festas *de beneficencia*.

Y, sobre tot, que no'ns torni á pendre per altre.

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Els trevalls se publican baix la exclussiva responsabilitat de sos autors. No s'admeten els que no sían inédits.

No's tornan els originals.

Se donará compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n fará crítica.

Preus de suscripció.

CATALUNYA: Un any.	8	Pessetas.
» Mitj any.	4'50	»
» Trimestre.	2'25	»
ALTRAS REGIONS D'ESPANYA:		
Un any.	9	»
EXTRANGER: Un any.	10	Franchs.
Número corrent	20	Céntims.
» atrassat, ab folletins. . . .	40	»
» » sense folletins. . .	25	»

Fidel Giró, impressor. — Carrer Valencia, 311.